

- עלי מרפא
- שער הגליון
- עם מי רבי נתן מתפאר לפני נסא הכבוד? יין הונגרי
- למעשה
- בני היכלא
- שנזכה לבכות הרבה
- מי אני בכלל
- עם מי רבי נתן מתפאר לפני נסא הכבוד?
- איך שבים בתשובה
- הנגדל שמאזוויר הדלת
- התורה הזמנית:
- ציור טעם השכל
- מגם המרגלים מתוקן ביה"כ
- לדעת להתבטל
- בתקופת יהושע: רק חזק ואמץ!
- טעיתי בחינוך, מה לעשות?
- הליכות ליום הכיפורים
- המשך דיני כפרות
- דרכי נועם
- טעם גן עדן
- כוכבי אור
- עונג הפרשה
- חנוך לנער
- שאל בני
- הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

תמשיך את דרך הבקאות לכל השנה

ב"ה יום ו' עשרת ימי תשובה תת"ה

ובעל הרקמים בעל הישועות יחוס וידחם עלינו שנקמה לבנות הרבה ביום הקדוש והפואר והאים מאד הבא לקראתנו לטלום שיהוא יום כפורים ולפרש שיתחננו וחסאנתנו וכו' לפני עד ועוקר וירא ה' משמים ופתח לנו הדרך לתשובה, הדרך הקדוש שהמשיך משה רבינו עליו השלום בארבעים ימים אלו אשר רבנו הנורא זצוק"ל גלה אותנו בדור הזה שהוא אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאולו הקדוש שצריך להיות בקי בזה מאד מאד כמו שכתוב שם בחינת בקי בעיל בקי בנפיק.

אשרינו אשרינו אלמים ורבות פעמים שצריך לעמק נוראות כאלה, מי יתן שנקמה לקיים שיתחננו השם יתברך לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו באופן שנקמה להתגבר על כל המחשבות המבלבלים ולבלי לפל משום דבר ולהיות בקי באמת בכל ה"ל בצינות וכו' צדן ראינו הקדושים שגלו כל זאת ויחתי מזה, ונס מקמת זה בעצמו לא קניתי האתרוג פה עתה מקמת שהוא קדם יום כפור, אולי אצפה אחר יום כפור לאתרוג נאה מזה כמו שגלה הוא זכרוננו לברכה, ואם פי פפי הריאה יגיע האצרת הזה לדרך אחר יום כפור אך על פי כן תשים לבך היטב לדברים האלה, פי העקר להקמיה דרכי התשובה ה"ל בקיאת ה"ל בכל השנה מלה, ומקמת כבוד שבת קדש אי אקשר להאריך יותר.

וקבר דברנו בזה בראש השנה שעקר דרך התשובה ה"ל נמשך על ידי קדשת שבת וכו' בפרט עתה שממשימש לבוא שבת תשובה שזה עקר קדשת שבת לזכות לתשובה בשמחה, פי עקר התשובה הוא שמחה לשלום ברו' מפל מקום שהוא ותהיה לאל יש אתי הרבה לדבר בזה אך עתה מקמת כבוד שבת קדש הזה אי אקשר להאריך יותר, והשם יתברך ברחמי יגמר התחיקה לחיים טובים ארפים ולשלום וישיבנו אליה באמת בקרוב.

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	קבוצה	ליקוטי הלכות מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות מוהר"ן ח"ב	משנה ברורה ח"ו	דף היומי	עלום לחיוב
שבת	ה	קבוצה	פד	פז	פח	יא	קסו
א	ו	קבוצה	פה	פח	פח	יב	קסו
ב	ז	קבוצה	פו	פח	פח	יג	קסח
ג	ח	קבוצה	פז	פח	פח	יד	קסט
ד	ט	קבוצה	פח	פט	פט	טו	קע
ה	י	קבוצה	פט	פט	פט	טז	קעא
ו	יא	קבוצה	קכ	צ	צ	יז	קעב

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן תניינא, סימן מ'

"אנה אלך מרוחק"

לפעמים אנחנו בעצמנו מתבלבלים - מי אני? טוב או רע, אמת או שקר? יום הכיפורים מגלה את האמת ואת הטוב.

למרוחק, כפי שמלמד רבינו, הוא השקר שיצור את הניתוקים. בשורש הכל אחד, אבל כאן בעולם הכל רחוק; בין נקודה לנקודה טובה ובין צנון צנון אמת לרעהו מפרידים קילומטרים. וזה משמעותו של החטא - להחטיא למטרה, להחמיץ. חטאי הדורות החלו בסטייה קלה שאירעה ביום בו נברא האדם. נחש הקדמוני הטעה והסית את חווה שהטעתה את אדם שאכל מהעץ, וכאן נבראו לראשונה הטוב והרע. אנחנו כבר נולדנו לתוך עולם שכזה, ומה יעשה הבן ולא יחטא!?

תרופת התשובה

המשיא הכבוד ביותר עבור נפש יהודית הם החטאים, למעשה מדובר בשקרים. אנחנו לא שקרנים, חלילה, אבל העולם הזה עושה אותנו לפעמים מתפשרים על האמת, והמרוחק מצטבר. יש שקרים שאדם סוחר בהם עם זולתו, ויש שקרים שהוא נושא ונותן עם עצמו; כמה פעמים אמרנו לעצמנו דברים שאיננו מאמינים בהם, או פתרנו את רצונותינו הטובים בתירוץ ריק מתוכן?

וכאן מגיעה הבשורה הגדולה של יום הכיפורים. הימים הנוראים מחזירים אותנו בתשובה מפני שבמקביל הם מחזירים את גלגל הזמן לנקודת ההתחלה. בראש השנה יצאה הבריאה מאחדות הפשוט, וכל יום שחלף מאז הרחיק אותה הלאה מהאחדות, הלאה מהדבקות.

אבל למכה הזו הומצאה תרופה מבעוד מועד, תשובה קדמה לעולם, ומהי תשובה? ביטול השקר וחזרה לאמת. בסופו של דבר, וכך גם יהיה לעתיד לבוא, מתגלה שהרע הוא שקר והטוב אמת, השקר בטל ומתברר שהכל אחד ואין רע, ותמיד אני אצל ה', ואז אדם שואל את עצמו 'איך יכולתי בכלל לחשוב אחרת?' זוהי תשובה.

ההיגיון של המקטרגים זועק חמס, ורק השם יתברך בעצמו מסוגל להחליט לבטל את כל חוקי ההיגיון הרוחני ולכפר.

כל הדברים הנפרדים והמצבים המפוזרים, כי בכל נקודה ופינה שם אתה ואין לאן לברוח. ובכן חזרתי הביתה.

האמת של ה'

ביום הכיפורים, כשם שאנו מחפשים את דרכנו אל האמת, גם השי"ת מקלף שכבות של אמיתות שונות כדי לגלות את האמת שלו, האמת לאמיתה. על מנת למחול לנו לגמרי הוא צריך לוותר על הרבה מאוד מידות של אמת, כי על פי מידת האמת אין לחוטא קיום. אבל הקב"ה מחפש אמת אחרת, האמת שלו שאיננה מובנת לאף נברא גם לא למלאכים ואפילו לא למידת האמת בעצמה. את האמת של ה' מגלה יום הכיפורים.

איש לא יכול לכפר ולהעביר את כל מה שהצטבר עלינו. ההיגיון של המקטרגים זועק חמס, ורק השם יתברך בעצמו מסוגל להחליט לבטל את כל חוקי ההיגיון הרוחני ולכפר, "כי ביום הזה יכפר עליכם" - הוא לבדו, "לפני ה' תטהרו".

לפעמים אנחנו בעצמנו מתבלבלים באשר לזהותנו - מי אני, טוב או רע, דובר אמת או שקר? יום הכיפורים הוא הזדמנות של אחת בשנה לשוב אל השורש ולהתברר על ידי השי"ת לבדו, שיגלה את הטוב הגנוז והנצחי שלי שהוא זהותי האמתית, ויסיר מעלי את כל השעירים והשקרים שיידחו אחת ולתמיד לעזאזל, ואני אכנס ואלך לחיים טובים אמתיים וקרובים תמיד לה'.

(ע"פ ליקוטי רבינו)

אל תחליש את דעתו

היה פעם שרבי נתן הלך לרבי מאיר טעפליקער בזמן שעוד היה גר בטעפליק. רבי נתן הכיר היטב את טפליק, את הרחובות שם. אז הוא התחיל לשאול אותו על אחד מאנשי שלומנו, מה שלומנו, והוא נתן 'עקימה', עשה עקימה [א קנייטש געגעבן, א קנייטש געטאן]. שאל אותו רבי נתן על אחר, וגם על זה הוא נתן עקימה, וכך הלך עמו רבי נתן סביב סביב ושאל אותו על כל אנשי שלומנו הגרים בטפליק.

נו, אז הוא הגיע אליו, ושאל אותו 'נו! אתה היהודי הכשר?!'. ואמר: 'אני?! בוודאי לא'. - אז אף אחד לא?! רבי נתן התחיל לחזור בחזרה, ועל כל מי שהוא דחה היה רבי נתן אומר לו: 'זה פלוני יש לו את הטוב הזה, והשני יש לו את הטוב הזה, ואתה גם יש לך טוב אצלך'.

רואים מזה שלא מצא חן בעיני רבי נתן מה שענה לו רבי מאיר טפליקער על אנשי שלומנו. זה ודאי שהם לא היו כמו רבי מאיר, להם לא היתה את ההרגשה ברבי נתן כמו לרבי מאיר, ואעפ"כ לרבי נתן היה כזה מהלך שהוא לא הלך בו.

עוד כאלה מעשיות יש מהגדולים שלנו, ואנו יודעים שזו היתה הדרך שלנו. כשהיו צריכים להגיד למישהו איזה דבר, היו חוגרים עצמם בכל מיני הכנות ועניינים איך להגיד לו באופן כזה שלא יבייש אותו, ואיך לא להחליש את דעתו ח"ו. אחד שנשאל באמת רח"ל, הרי אפשר להחליש את דעתו בקלות, ואז הוא יכול לגמרי ליפול, לגמרי להתרחק.

איך היה נראה היום אם היינו רואים אצלינו בביהכנ"ס מישהו נכנס עם ידיים עם דיו - הוא כותב בשבת, הוא עובד שם באיזה עסק. והוא עוד מרים את הידיים 'ב'כתר' ומראה שיש לו ידיים עם דיו. הלא היינו שוברים לו את העצמות וזורקים אותו.

כזה יהודי נכנס אצל רבי נתן בביהכנס, ואמר רבי נתן 'אל תגעו בו, אם הוא נכנס כאן אלינו, עוד יהיה משהו ממנו!' ואכן כך היה, הוא נהיה כזה בעל תשובה שרבי נתן אמר: 'עם שני אנשים אני אתפאר לפני כסא הכבוד', והוא אחד משניהם!

אגרת לשבים

לזכות לתשובה עמוקה יותר, ומשום כך יש לדעת שהתשובה הראשונה היא בפה ממש, כמו שכתוב 'בשפתיו כבודו ולבו רחוק ממני', ואף שצריך בוודאי להתקדם ולא להשאר רק בפה, על כל פנים אנו רואים שההתחלה מתחיל מהלב, וכמעט שלא שייך לשוב בתשובה בהתעוררות הלב, כל זמן שיש עוונות, ולכן בהכרח להתחיל בפה דייקא, אפילו בלי שום לב (עיי' ליקו"מ תורה ו').

קבלה לעתיד

ח. גם אם רואה שאינו יכול לקבל על העתיד, ירבה בתפילות, ויתחנן מהש"ת שיצילהו מהעוונות, ובזה מראה להש"ת שבאמת אינו רוצה לחטוא עוד.

ט. עוד בניין 'קבלה לעתיד' - עיקר הקבלה הוא לקבל החלטה חזקה שמהיום הוא מתחזק לחפש את הש"ת בכל מצב, ואפילו אם יפול היכן שייפול, הוא יהיה חזק בדעתו לא להתייאש אלא תמיד יתחדש לעשות תשובה, לחפש להתקרב להש"ת מתוך מצבו. ותשובה כזו יכול כל אחד לעשות, כי אפילו מי שרואה שמשוקע בעוונות והרגלים רעים יכול לעשות כזו תשובה, היינו לקבל על עצמו שלעולם לא יעזוב לחפש כבוד ה' גם אם ח"ו יעבור עליו מה שיעבור, ותמיד יתחדש.

יאמין בכח התשובה

י. צריך להתחזק מאוד באמונה, שכל דיבור של וידוי פועל למעלה סליחה ומחילה. ותיכף לאחר שמוציא איזה וידוי, יזכיר לעצמו במחשבתו, שבוודאי הש"ת שמע זאת, וקיבל הדיבור ברוב אהבה ורחמים.

לפנינו כמה עצות נפלאות בדרך התשובה ליום הכיפורים:

תשובה - לשוב למלך

א. תשובה היא לא רק חרטה על עוון מסוים, תשובה משמעות, לשוב לשורש, לאותו מקום אשר משם נאצלה נשמתו, לשוב להכיר בלב את גדולת המלך. ומתוך כוונה זו מעורר עצמו להתחרט ולהתודות על העוונות. ולכן בראש השנה ויום הכיפורים מרבים בתפילה, לדבר מהמלכת הש"ת.

ב. כיון שעיקר התשובה הוא לשוב לה', לכן מובן ש"עיקר התשובה הוא לידע שהש"ת בכל מקום, ולמצוא את הש"ת בכל מקום שבעולם ובכל העליות והירידות שבעולם" (ליקוטי עצות - אלול).

תשובה בדיבור

ג. עיקר התשובה למעשה הוא לא רק במחשבה, אלא למעשה על ידי הדיבור והשיחה עם הש"ת, לספר לו בפרטיות את העבירות וההרגלים הרעים, ואת הרצונות הטובים שיש בלב.

תשובה גם בלי לב

ו. אפילו שאחד מחלקי התשובה הוא החרטה והקבלה לעתיד, בכל זאת אסור שהלקים יהיו מניעה לתשובה, כי אפילו אם אינו מרגיש חרטה בלב, בכל זאת יעשה וידוי בפה ויספר לה' את העוונות. ואם ירבה בוודוים בוודאי במשך הזמן יתעורר לבבו ויתחיל להשתנות בפועל.

ז. בתשובה יש הרבה דרגות, תשובה על תשובה, ובכל פעם מזדכך הלב ואפשר

נצור לשונך הלכות לשון הרע

אסור לדבר לשון הרע על עם הארץ, היינו יהודי שומר תורה ומצוות, אלא שאינו לומד תורה, וקל וחומר שאסור לדבר לשון הרע על תלמיד חכם. נוסף לאיסור לשה"ר יש בזה איסור מבה תלמיד חכם שאין לו חלק לעולם הבא. (יו"ד סי' רמ"ג סעיף ו). ואם הועד בבית דין על אדם שביזה ת"ח, ב"ד מנדין אותו עד שיפייס התלמיד חכם.

אם ביזה אותו אחרי מותו, ג"כ מנדין אותו עד שיפרסם המדבר שחזר בו. בכלל ביזוי תלמיד חכם, הוא לגנות דברי תורתו. ואם כוונת המדבר שלא יסמכו על דבריו להלכה, מותר לדבר לפי דיני לשון הרע לתועלת. ואם יצא מכלל ישראל, כמשתמד או כופר בעיקרי האמונה או מחלל שבת בפרהסיא, רשע להכעיס או מוסר ומלשין, מותר לדבר עליהם לשה"ר, ואין צריך לתנאי דיבור לתועלת.

(קיצור הל' לשון הרע פ"ד סעיף ג-ה)

זוה שאמר דוד המלך, עליו השלום: "אני שלום", פי אני איש שלום ומצדי היה שלום עם כלם:
(לקוטי מוהר"ן סי' רל"ט)

הליכות

שיחות ומנהגים

הענין של מוהר"ת

שְׂרָאָתָהּ פִּי מוֹהֲרַנְ"ת הוּא הַפּוֹתֵחַ אֶת אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ וְכוּ':

כְּשֶׁסָּפְרוּ לְמוֹהֲרַנְ"ת שֶׁהָרֵב מִבְּאֲרֵי טוֹשׁוֹב אָמַר "כְּשֶׁמִּגִּיעַ הָאָמֶן שֶׁל 'כַּל נְדָרִי', אֲזִי אֶפְלוּ הַדְּגִים שֶׁבַּמַּיִם רֹעֲדִים מִפֶּחַד ה'" - הַפְּטִירָה עַל זֶה מוֹהֲרַנְ"ת וְאָמַר "אִם כֵּן כִּמְהָרָה כָּבֵר צְרִיכִים לְרַעַד כְּשֶׁאֵין רֹעֲדִים!": שִׁיחַ שְׂדֵרְפִי קוֹרֵשׁ - יום הכיפורים

וְהַמּוֹבֵן מִכָּל זֶה פִּי נִמְצָא בּוֹ מִצַּד נִשְׁמָתוֹ גַּם כֵּן הַסְּלִיחָה וְהַכִּפּוּרָה שֶׁל יוֹם הָעֵשִׂירִי מִעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, הוּא יוֹם כְּפֹהַר, כִּי הָרֵבָה הָרַבָּה בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה שֶׁבְּוֹדָאֵי נִתְפָּרֵס לָהֶם עוֹנוֹתֵיהֶם נִעֲשֶׂה עַל יְדֵי דְבִחָיו וּסְכָרָיו הַקּוֹדְשִׁים שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו כְּמוֹבָא; וְלִגְלֵא דְמִסְתַּפְּיָא הֵייתִי אוֹמֵר שֶׁזֶהוּ שֶׁגַּם שָׂמוּ הַקּוֹדֶשׁ גִּימְטְרִיאָה מְכֻּן מִקְּשֵׁר מִנְּיַן הַתְּבוּת "חֲנוּן הַמְּרַבֵּה לְסִלְחָה".

הפילדמרשל מתפלל באומן

והחלו לשבור את חלונות בית הכנסת ולהכות במתפללים. באותו רגע פתחתי בידי לעברם. אחד מהם לא נותר.

במוצאי יום כיפור, שוחח עמי הרב, שהיה מקורב לברסלב, ובין השאר אמר לי: "בשובך לרוסיה, תהיה מן הסתם גם באוקראינה, ובכן דע לך שישנה עיירה ושמה אומן, ושם בבית החיים יש אוהל של הצדיק הקדוש רבי נחמן מברסלב, זוהי מעלה גדולה להיות על קברו".

לאחר חזרתי לרוסיה עשיתי בשירות הצבאי במוסקבה. לא ארכו הימים ומלחמת העולם

שום דבר בחיזיונותו של היהודי החביב שבא מדי שנה להתפלל בקיבוץ של חסידי ברסלב באמריקה בראש השנה, לא הסגיר את סיפורו יוצא הדופן. עד שביום מן הימים תוך כדי שיחה עם אחד החסידים, גולל את היריעה מעל מסכת חייו:

נולדתי בעיירה קטנה בפולין כבן יחיד להוריי, שהיו שומרי תורה ומצוות. ברם אני, רוח אחרת היתה עמי. רבות שמעתי על הצבא הרוסי המהולל ובסתר לבי קינן בי החלום לשרת בו. כשבגרתי עקרתי לרוסיה והגשמתני את חלומי,

ציור של ציון רבינו באומן

השנה פרצה. אני, שדברי הרב לא יצאו מלבי, בחרתי לעמוד בראש חיל המצב שיקדמו את הנאצים ימ"ש בפלישתם לאוקראינה, כשבכוונתי לזכות אולי להגיע לאומן ולהיות על הציון.

בהמשך, היו ידיעות על כך שהנאצים מתכוננים להגיע לאומן. ואמנם אני וחילי הוצבנו שם. בהזדמנות זו החלטתי לחפש את הציון, נכנסתי לבית יהודי ושאלתי היכן הציון של הצדיק? היהודי התפלא מכך שקצין סובייטי מחפש את קבר הצדיק, בתחילה חשש לענות, אך כשגיליתי לו כי יהודי אני, הסביר לי איך להגיע לשם. שמתו פעמי ציון, והתפללתי ברוסית מתוך דמעות חמות, נזכרתי פתאום בהוריי הצדיקים והתעוררה בי תשוקה לעזוב את חיי המוגושים ולשוב לחיות כיהודי.

בתוך כך התקדמו הנאצים. באזור התחולל קרב עקוב מדם ונפלו הרגומים משני הצדדים. אחד החיילים גרמנים השליך רימון יד שפגע באוהל ציון רבינו הקדוש, והאוהל התמוטט ונחרב. בהמשך הגיעה תגבורת לכוחות הרוסים והצלחנו להדוף את הגרמנים.

לאחר המלחמה עזבתי את רוסיה ונישאתי. מיום ליום הלכתי והתחזקתי בשמירת מצוות, עד שזכיתי לשוב בתשובה שלמה. בהמשך היגרתי לארצות הברית, וכיוון שנודע לי כי חסידי ברסלב מתאספים ומתפללים יחד בראש השנה, באתי לכאן ומאז אני מתפלל כאן בכל שנה.

זכה אותו יהודי מופלא, שהתפלל עם אנ"ש עד השנה האחרונה לחייו, להסתלק מן העולם כבעל תשובה ואיש כשר בזכות ההשתתחות על ציון רבינו הקדוש.

על ציון רבינו הקדוש.

(את הסיפור שמע רבי גדליה פליער מבעל המעשה)

עשיתי חיל בשורות הצבא והתקדמתי עד שמונית לפילדמרשל. למותר לציין כי הייתי כבר מנותק אז משמירת מצוות ר"ל. שנאתי את הפולנים שנאה עזה וקיוויתי להשיג כמה שיותר ניצחונות עליהם.

באחד הימים אחר הצהריים, בעודי צועד מלווה בחיילים מגדודי, נודע לי שהיום יום כיפור, יום היארצייט של אבי. עלה בירצון עז להיכנס לבית כנסת ולומר קדיש למענו. האזור היה בגבול פולין, שאלתי את המקומיים היכן ה'סינגוגה' והם הורו לי את הדרך.

כשפתחתי את דלת בית הכנסת, הביטו בי כל המתפללים באימה. מיהרתי להגיעם "אל תפחדו, גם אני יהודי ובאתי לומר קדיש לטובת נשמת אבי". המתפללים נאנחו אנחת רוחה, ואז ניגש אלי רב בית הכנסת ואמר לי "לא ממש חששנו, אלא שבכל שנה ביום כיפור מתפרצים גויים לבית הכנסת, מציקים לנו ומפריעים לתפילתנו. כשנכנסתם, סברנו שהנה, שוב באו הגויים".

בשמעי זאת, התעוררה בי מיד שנאתי הישנה לפולנים, "באיזו שעה הם נוהגים לבוא?" "בשעת נעילה" ענה הרב. יצאתי עם שניים מחיילי וארבנו בחוץ. לאחר שעה קלה הופיעו כמה פולנים שיכורים מצוידים במקלות ואבנים

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על תורה מ' תניינא - התורה הזמנית

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

בי טעם ארץ ישראל יכולין לציר לפני מי שידוע טעם שכל. בי רק מי שהוא איש בור, אי אפשר לו לידע זאת, אבל מי שידוע משכל, בגון לומדים שמרגישים מעט טעם השכל בפשט וקשיא כדרך הלומדים, או חכמים בחכמות אחרות, שמרגישים טעם שכל, יכולין להבין טעם ארץ ישראל, כי אוריא דארץ ישראל מחכים' (בבא בתרא קנח, ובזהר פינתם דף רמח, ובתקון כב), וטעם החכמה והשכל בנראי יקר מאד, אך עקר מעלת קדשת ארץ ישראל הוא רק על ידי השגחת השם יתברך. ומחמת שהשם יתברך מסתכל בארץ ישראל תמיד, כמו שכתוב (תרי"ג י"א): "תמיד עיני ה' אלקינו בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", על ידי זה ארץ ישראל מקדשת ואיירה מחכים, כי עינים על שם החכמה, כי התפתחות החכמה נקרא בחינת עינים, כמו שכתוב (בראשית ג): "והתפקחה עיני שניהם", ופרש רש"י: על שם החכמה נאמר. ומחמת שעיני ה' בארץ ישראל, שמסתכל בה תמיד, על ידי זה אוריא דארץ ישראל מחכים' וכו'.

אבל מי הוא זה שיוכל לראות את השם יתברך, שיוכל לראות התפארותו יתברך, אמנם מי שרואה את הצדיק האמת, שהוא מקרב בני אדם לעבודתו יתברך, והוא עקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, נמצא שהוא בעצמו ההתפארות שמתפאר השם יתברך בעמו, כי על ידו כל ההתקרבות וההתפארות, אזי מי שמסתכל בו, ועקר הדבר בעת הקבוץ, בעת שמתקבצים אלו העולם הבאים לשמע את דבר ה', וביותר בראש השנה, שאז הוא הקבוץ הגדול, אזי ההתפארות גדול ביותר, מחמת שמתקבצים הרבה בני אדם, התפצים להתקרב אליו יתברך, ואזי נתגדל ונתוסף פאר ויפי הצדיק, כי הוא בעצמו ההתפארות כנ"ל, אזי מי שמסתכל באמת בזה הצדיק האמת, אזי הוא גם כן מקבל מן ההתפארות הזאת, ונעשין אצלו גם כן בחינת תפלין מחיין כנ"ל.

לצייר טעם שכל

הנה רבינו מדגיש בלשונו שטעם ארץ ישראל יכולין לצייר לפני מי שידוע טעם שכל, כי רק איש בור אי אפשר לו לידע זאת, אבל מי שידוע משכל, הן לומדים שמרגישים מעט טעם השכל בפשט וקשיא, והן חכמים בחכמות אחרות, יכולים לצייר לפנינו טעם ארץ ישראל, וצריך ביאור מהו ההדגשה בלשון הזה של לצייר את טעם ארץ ישראל, ומהו האריכות שרבינו מאריך בזה שלאיש בור אי אפשר לצייר זאת רק למי שיש לו טעם שכל.

אלא שמתבאר בזה עניין יסודי מאוד בכללות המאמר, שאכן עוד לפני השלב של טעימת הטעם שכל עצמו, יש שלב של התחלה שהוא לצייר את טעם ארץ ישראל.

עיקר העבודה תלוי בבחינת הציור הזה

כי הנה על פי קשרי התורה מובן שענין איש בור אינו רק אדם שהוא בור, וגם יישאר בור, אלא במאמר זה רבינו מהפך גם מי שהוא בור למי שידוע טעם שכל. וביאור הדבר הוא שכאשר כשמטמטם השכל של

לחידוד

לעידוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

תשובה לחידה הקודמת:

"וזה הדעת מצוה גדולה לידע ולהודיע" על מה נאמר?

"לידע שכל העולם, הכל נמשך ממנו יתברך לבד, כי לה' המלוכה והכל כאין ואפס נגדו יתברך". (ולשם הלכות שו"ת סי' תת"ח)

על מה צריך אדם לחזק את עצמו מאד, ולבקש ולהתחנן מאד מהשי"ת? ערביה ד

הזוכה: נאוריה טלוביץ, רמת השבים
זכה בשובו זיכוי על"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

האדם, או במצב שבו נעלם השכל, צריך להתחיל לצייר את השכל (וכעין יסוד העניין בתורה מ"ט שהלכ הוא הצייר של המדות. היינו החכמה שכלל ומחשבות טובות, ועל ידי זה יכול לבוא מהתגלות המדות ומלכות ה'), והוא הדרגה הראשונה של השכל בכל דבר.

ולמשל עניין הקיבוץ שמתבאר במאמר כאן, שרבינו כביכול מציירו במאמר שרואים הקיבוץ ומלך בפינו, עצם הדבר שהאדם רואה את הציבור מתקבצים כקיבוץ של התפארות, זהו כבר בחינת התחלת ציור של שכל, כי העיניים הגשמיים רואים רק חומר גשמי, אבל כשאדם יודע מה יש כאן, אזי נהיה ציור של שכל. והשכל הבא הוא להתבונן בהתפארות שיש מהקיבוץ הזה, שזה כבר הטעם שכל בעצמו, שאז האדם מהפך ומקשר את הראיה לשכל, וזהו שלימות אור השכל שהוא בחינת כח הראייה האמיתי וכמו שנתבאר במאמרים הקודמים.

עיקר ההתפארות הוא מה שהצדיק מכניס ציור זה בלב ישראל

זהו עצמו העניין במה שמבואר במאמר שהעיקר הוא כשרואה את הצדיק האמת שמקרב בני אדם לעבודת ה', היינו שמצייר בלבם עבודת ה'. כי הצדיק לוקח אדם שהוא בבחינת 'בור', ומצייר בלבו הרהורי תשובה, וזה עיקר העניין שאנו מקבלים מהצדיק, לראות כל דבר באור השכל, וזהו באמת עניין נורא מאד, והוא חלק מענין ההתקרבות שהצדיק מקרב את המרוחקים. כי אנו ממש בבחינת 'בור' בפרט בכל מה שנוגע לעבודת ה', אבל אם אדם מגיע לצדיק עם רצון להתקרב לה' (כפי שמודגש בלשון המאמר שרוצה לעבוד יחברך) ע"ז יש לו כלי לקבל את הציור של השכל, ועי"ז יכול לזכות אחר כך לטעם שכל ממש עד שיבוא מזה לכחינת מוחין ועינים ממש כמובא בהמשך הענין.

לשמוע דבר ה' הוא בחינת הציור

ועל פי זה גם יבואר ענין העבודה למעשה בענין התורה של הצדיק שעל זה כתב במאמר שההתפארות הוא מהקיבוץ הבאים לשמוע את דבר ה', כי זהו נכלל במהות ענין התורה שמגלה הצדיק בראש השנה, שהוא ציור חדש של דברי התורה, והראיה שהוא בחינת טעם השכל מתגלה בתוך דברי תורה. (וכידוע שענין זה הוא פלא שבדברי רבינו ולא נמצא כדוגמתו בעולם, שכל תורה הוא שפה אחרת ואין דומה מאמר לקודמו, וגם לעיתים זה הקושי שיש בהבנת הפירוש בלקרי"מ כל תורה זה כלי לעולם אחר, ומוריד את זה בציור חדש, ועוד שרבינו יורד לציור שיחיים לנו, ובכל תורה מגלה עוד אופן של בחינת אותיות ושל בחינת דבר ה' שכל זה הוא ציור חדש של הסתכלות על העולם. ועיקר התקרבות לרבינו הוא לקבל את הציור הזה).

ובפשטות דברי רבינו, בדרך כלל אנשים יש להם את ההתחלה של בחינת השכל וכפי שרבינו אומר שזה ע"י כל שכל שיש בפשטות, הן ע"י לימוד הנגלה, והן אפילו ע"י שאר חכמות, שעל ידי הידיעה מעט מטעם השכל בחינותיו, יכול להתעורר לדעת שבאמת הוא משתוקק לפנימיות הענין שעוד נעלם ממנו, וכך יוכל לזכות שהצדיק יצייר לו עוד את החכמה האמתית וטעם ארץ ישראל.

ויש לבאר את הדבר למעשה, שהרבה פעמים באה לפני האדם איזה עסק ועבודה שהם רחוקים מהקדושה, טרדות ועסקים של רשות, שקשה מאד לראות איך הם חלק מעבודת ה', טרדות של מנון, מגורים, בין אדם לחברו ועסקי הבית שהם בבחינת חוץ לארץ (עיי' ה' מילה ה' ובליקו"מ תנינא סי' עח ודו"ק).

ובעיקר נוגע הדבר ללב כשקשה להאיר שם את הדעת של הצדיקים, את העצות שקיבלנו מהצדיק איך להאיר בכל מקום את אור התורה, עצות רבות ודעת של הצדיק שצריך לזכור במחשבה ושכל איך לגשת לעסק שהוא עוסק בו ביראה ומתוך זכרון שהוא זוכר את התכלית, כל דרכי השכל האלו קשה להם להאיר בכל מקום (עיי' ליקו"מ סי' סא), אבל כשהאדם זוכה לפי בחינתו ומדרגתו לעיני ה' כביכול הוא יכול להסתכל באותו מקום מתוך הדעת של הצדיק ולהאיר בו את הארת ארץ ישראל, ועקר הדבר שיקרה באמת ונתמיימות.

ועוד עבודה פלאית יש לנו עכשיו, להסתכל בכל מקום ולקדש אותו בקדושת ארץ ישראל, למרות שלכאורה הוא נראה עבודה פלאית, אבל בוודאי אנו מאמינים שמאחר שזכינו להיות בהתקבצות זו אצל הצדיק קיבלנו כביכול בחינת 'עניי ה'', ואזי בכל מקום שהוא מסתכל נעשה גם כן בחינת ארץ ישראל בחינת אירא דארץ ישראל מחכים'.

אחד, גם אם כבר איננו עומדים בשעה זו עלינו לחזור ולעורר את הזכרון מאותה התפארות נפלאה שהיה להשי"ת בבניו האהובי, לעורר איזה נקודה שראינו התפארות בכל אחד.

ובעיקר 'להסתכל באמת בצדיק בשעה שהוא מקרב את ישראל לאביהם שבשמים... ועיקר הדבר בעת הקיבוץ בעת שמתקבצים אליו העולם הבאים לשמוע את דבר ה' וביותר בראש השנה' וכו', כלומר עלינו להסתכל באמונה על כח הצדיק ותורתו הק' איך הוא מקרב את ישראל להשי"ת, איך הוא פעל בי ובכל אחד מהקיבוץ, הן בנגלה והן בעומק התיקונים.

ועוד עבודה פלאית יש לנו עכשיו, להסתכל בכל מקום ולקדש אותו בקדושת ארץ ישראל, למרות שלכאורה הוא נראה עבודה פלאית, אבל בוודאי אנו מאמינים שמאחר שזכינו להיות בהתקבצות זו אצל הצדיק קיבלנו כביכול בחינת 'עניי ה'', ואזי בכל מקום שהוא מסתכל נעשה גם כן בחינת ארץ ישראל בחינת אירא דארץ ישראל מחכים'.

ברוך ה' זכינו להשתתף בקיבוץ הקדוש אצל הצדיק 'שהוא עיקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים' (מלשון המאמר), ובוודאי בכח ההשתתפות בקיבוץ זה זכה כל אחד מאתנו לאיזה הרהור תשובה, ובוודאי עורר את ההתפארות שהשי"ת מתפאר בו.

אם עד עכשיו גרמנו איזה צער לשינה הק' מחמת הידידות שפגם כל אחד במה שפגם, ומתוך כך התאונה השכינה 'קלני מראשי קלני מזרועי', אבל בחמלת ה' עלינו כעת בוודאי התקרבנו אליו בכח הצדיק שמעורר את הלב להשי"ת, כמו שהרגיש כל אחד בחוש, בפרט בערב ראש השנה, בשעות לפני הצהריים שנראה אין אדם שאינו מתעורר בשעות אלו בשפיכת לב בציון הק', ובה מעורר הצדיק את ההתפארות שהשי"ת מתפאר בו.

בראשונה עלינו לזכור שצריך לראות את ההתפארות הזו, להתבונן בהתפארות שהשי"ת מתפאר בכל אחד, לראות את נקודות הטוב והפאר שיש לכל

טעם גן עדן

ליקוטי מוהר"ן למעשה | תורה מ' ז]

ביוה"כ מתקנים חטא המרגלים - שפגמו באמונת ההתפארות וההשגחה

א] הש"ת מתפאר בעמו ישראל ואומר 'ישראל אשר בך אתפאר'. התפארות זו היא גילוי מלכותו בעולם, ועל שם זה נקרא ארץ ישראל בשם 'ישראל' על שם ההתפארות שלו בעם ישראל. כי השם יתברך מגלה השגחתו על ארץ ישראל רק בגלל שהוא מתפאר בהם.

ב] המרגלים פגמו בארץ ישראל בכך שלא האמינו שהשי"ת מתפאר עם התחוננים, כי הוא דבר שאינו נתפס בשכל להבין שהשם יתברך משגיח עלינו, ולא זו בלבד שמשגיח עלינו, אלא גם רוצה שנאמין בהשגחתו עלינו, ועוד מתפאר בנו כאשר אנו מאמינים בו. וע"כ החשיבו את הארץ הקדושה.

כי רק מרחוק אפשר להחכים ולהבין את האמת הזו, בבחינת 'אמרותי אחכמה והיא רחוקה ממני'. ומי שמתבונן ומבין מרחוק עד כמה אמת ונכון הדבר שהשי"ת מתפאר בנו, הוא מקבל טעם ערב ומתוק בחייו - שזהו הטעם של ארץ ישראל.

ג] כשאדם דורך על אדמת הארץ הקדושה, יש לו לזכור זאת, שכאן מתאחד הרוחניות עם הגשמיות, כלומר אני דורך על אדמה גשמית

כביכול, שנקרא על שמי - ישראל, כי השי"ת מלמעלה מתפאר בי. ומי שחי במחשבות כאלו, בוודאי הולך ונעשה איש כשר באמת יותר ויותר.

ד] ביום הכיפורים משה רבינו ע"ה ביקש סליחה על חטא המרגלים שדיברו על ארץ ישראל ופעל ביום קדוש זה 'סלח נא'.

ומכאן אפשר להבין עד כמה חמור עוון הפגם באמונת ארץ ישראל. כי אף שבוודאי צריך לעשות תשובה על כל העוונות, אך העוון הכללי שעל ידו נגרמים כל העוונות, הוא הפגם של הוצאת דיבה על ארץ ישראל, כלומר חסרון האמונה שהשם יתברך משגיח על האדם מחמת שמתפאר בו. ועל כך צריך לבכות לפני ה' ולעורר סליחתו שיאמר 'סלח נא', כי הוא שורש לכל החטאים.

ה] ועיקר העבודה ביום הכיפורים הוא זה בעצמו שנאמין שהשי"ת מלא רחמים ורוצה להשרות שכינתו בתוכנו, הוא רוצה שנכלול את עינינו בעיניו שנזכה לבחינת 'עניי ה'', שהוא התגלות מוחין גדולים של התפארות, ובכח זה מבקשים אנו סליחה ומחילה (ע"פ ליקו"ה ברהמ"ז ד אות ז).

תשובה - ביטול

תיקון החטאים ע"י הביטול להשי"ת

רביה"ק מודיע בלקוטי מוהר"ן את אחד מעיקרי יסודות התשובה "דע כי תשובה היא לשוב את הדבר למקום שנטל משם. והוא בחינת זרקא המובא בתיקוני זוהר הק' (תיקון כ"א מ"ג ע"ב) 'דאזדריקת לאתר דאתנטילת מתמן. ומאן ההוא אתר, הוא חכמה'. כי חכמה היא שורש כל הדברים, כמו שכתוב (תהילים ק"ד) "כולם בחכמה עשית". (ליקוטי מוהר"ן לה, א).

וביאור העניין כי מלבד עיקר התשובה, שיהודי מתחרט ועוזב את פשעיו ואינו רוצה לשוב לכסלו, כל זה הוא הוא רק בלב, בינו לבין קונו. אבל בעולם המעשה, הרי סוף סוף עשה מה שעשה ופגם מה שפגם, ולכאורה את הנעשה אין להשיב והיכן מצינו שיועיל תשובה לתקן את מה שכבר פגם וקלקל בכל העולמות.

ברם מובא בזוה"ק (ויקרא טז). שברחמי השי"ת המשיך גם תיקון לפגמים שכבר קלקל האדם, והוא בדרך של השבת הגזילה, שמחזיר את הגזל שלקח ופגם למקום שנלקח משם.

ומבאר מוהר"ת (הלכות גזילה ה) ששורש כל החטאים הוא בעוון הגזל. כי הנה מצינו בחטא אדם הראשון שציוה לו הקב"ה שלא יאכל מעץ הדעת, ואמרו חז"ל (במדבר רבה) שאם היה ממתין עד ליל שבת באכילתו היה השי"ת מתיר לו לאכול מעץ

עונג הפרשה

מסירת ההנהגה

לאהל מועד, כי את הכח הזה מאיר עליו השי"ת בדרך של 'אהל', שהוא ענין עמוק המובא בתיקוני זוהר ועוד, והוא עבודה נוראה שצריך האדם לכלול את מציאות העולם, את הנקודה התחתונה של הבריאה, הדמים העכורים הממלאים אותו, הנסיונות והמניעות המתעוררים בכל פעם שהוא רוצה לעשות איזה דבר שבקדושה, לכלול את הכל בנקודה העליונה שבבריאה, שהוא אור מופלא שהאדם תופס שכל המניעות כל הבזיונות שהוא מרגיש - הכל הוא חלק מההתקרבות וההתקשרות להשי"ת.

כשמשם רבינו קרא ליהושע הדיע לו את הנסיונות העומדים לעבור על כלל ישראל, "וזנה אחרי אלהי נכר הארץ... ועזבני והפר את בריתי... וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתי פני מהם", כי בהתקרבות צריך האדם לדעת שההתקרבות אינה רק באופן של שבעת עניני כבוד, אלא הוא עתיד להרגיש הרגשת ריחוק, וייתכן שגם יפול ח"ו.

והתיקון הוא לכתוב את השירה הזאת ולגלות בה את כח הצדיק "וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי דרעו" (מכמבאר בהקדמת הליקו"מ).

ואזי מביטי השי"ת לאדם ואומר לו "חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך", אכ"ד.

קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְהִיטִיב בְּאֵהָל מוֹעֵד וְאֶצְנָנִי. (דברים לא, ד):

ארבעים שנה היו ישראל מוקפים בענני כבוד, אוכלים לחם של מלאכי השרת (יומא עה): ושותים מים קדושים מבארה של מרים, אין להם שום טרדה וקושי המרחיקים אותם מהשי"ת, והכל בכח משה רבינו.

כעת הגיע הזמן להנהגה אחרת, הנהגה של יהושע, כל אחד עובד את אדמתו ועמל לפרנסתו, הלחם כבר לא יורד מהשמים ושלל דאגות מתחילות להיערם לפני האדם.

לקראת החלפת ההנהגה הצטווה משה רבינו "קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצנו".

כי כשישראל נכנסים לצורת הנהגה אחרת צריך את כוחו של יהושע, שהוא כח התלמיד, אחד הכוחות שרבינו מאיר באדם הוא כח התלמיד, הכח לקבל את הארת הצדיק, את עצותיו הנוראות וללכת בהם בתמימות, והוא הכח שעל ידו הוא יכול לרדת מענני הכבוד, להתקרב להשי"ת גם כשהוא יורד למציאות העולם, חזר לביתו מ'אומן ראש השנה', ולעבוד שם את השי"ת.

כדי להאיר דרך זו קורא משה רבינו ליהושע בן נון

החינוך לפייס ולהתתפייס

איך מתנהגים כשעשינו טעות חינוכית?

יש ללמד בבית את האפשרות 'לפייס'. לפייס כאשר עשינו טעות, לא להתחמק מהאמת, אלא לדעת לעמוד מול האמת שטעינו, ולהתנצל ולפייס במילים. וחוזן מזה יש ללמד לפייס כאשר אנו צודקים לגמרי, כל זמן שהנפגע מרגיש שנעשה כאן עוול.

לפייס זה לא רק לבקש סליחה, אלא גם לדעת להרבות במילים, להרגיש את הכאב של הזולת, לפייס עד שהשני מתרצה.

הלימוד הזה חשוב מאוד לעתיד החיים של הבנים בקשרים עם בני אדם ובעיקר לשלום בית. אך יותר מכך הוא חשוב כלפי היחס של יהודי מול השי"ת, ובפרט לענין השיחה בינו לבין קונו.

אדם שלמד לפייס, ויודע להרבות במילים של פיוס, הרבה יותר קל לו להתחבר להשי"ת, כי הקשר שלו יהיה קשר פנימי, לא רק של בקשות ותחנונות, אלא בדרך של יצירת קשר באופן של פיוס וריצוי, בקשת סליחה והכנעה מפני בורא עולם.

הדרך ללמד זאת הוא לא קשה, כאשר הילד פוגע באחיו, יש לומר לו לבקש סליחה, לא רק לומר 'סליחה' אלא להוסיף עוד כמה מילות של התנצלות. בדרך כלל הילד לא רוצה, כי עצם בקשת הסליחה משפילה אותו, אך את זה בעצמו צריך להסביר לו [לא בשעת מעשה, אלא בשעה רגועה בהמשך היום], שגם אם נכשלים אפשר לבקש סליחה ואין זה מוריד מערכו, אדרבא הוא רק נעשה חשוב יותר.

בענין זה חושב דוגמא אישית. הילדים רואים איך אנו מתנהגים עם אחריים. יש למבוגרים נטייה לכסות מהילדים טעויות שנעשו. אך אם נעשה טעות וח"ו מאן דהו נפגע על ידנו, לא יעזור לברוח מכך, כי הילדים ראו והבינו מה שנעשה כאן, ואם המבוגרים מכסים זאת ומתחמקים כאילו לא נעשה כלום, הם לומדים 'מידות רעות' בשיעור חי.

הדרך היחידה לתקן את הטעות, הוא זה בעצמו שנודה בטעות, לא צריך להבהל מטעויות, אדרבא הטעות הוא כלי חינוכי שאין כמוהו, להודות על הטעות ולהתנצל. מותר לומר 'טעיתי' זה לא מוריד מהחשיבות, אדרבא זהו הגיבור האמיתי.

גם מול הילדים פעמים שטועים בחינוך, ומאשימים ילד בדבר שאינו אשם בו, או שכעסנו יותר ממה שהיה מגיע לו, מותר לבוא אליו לאחר מכן, לשבת ביישוב הדעת ולהסביר שכעסנו באותו הרגע, ואנו מתנצלים, ולנסות להוסיף עוד כמה מילים בהם אנו מוודאים שאנן הילד התרצה והתפייס - ואין לך חינוך גדול מזה.

עוד נקודה חשובה, לחנך 'להתפייס' - לדעת לסלוח ולא להקפיד יותר מידי, ברגע שהפוגע התנצל וניכרת מידת האמת, יש לסלוח - כמו שהשי"ת הוא 'חונן מרבה לסלוח' - והוא יסוד גדול של רביז"ל להבין שהשי"ת מרבה לסלוח עד אין סוף ואנו מתדבקים במידותיו.

וגם בזה חשוב מאוד הדוגמא האישית, להראות בבית שסלחנו לאחרים שפגעו בנו, בני הבית, משפחה ושכנים.

כלליות עבודת היום

ביום הכיפורים מתגלים כל שערי הרחמים העליונים, ומאיר בעולם הרצון הגדול של השי"ת שהוא רוצה אותנו מאוד.

עיקר עבודת היום הוא לעורר את הלב ברצונות וכיסופים שלא יחמוד ויתאווה לשום דבר רק להתקרב להשי"ת. ולעשות רצונו לא כמצוות אנשים מלומדה, אלא מתוך רצון הלב להתקרב אליו (לקרי'ה אומנין ד' - י"ג).

ועל זה יפשפש בעצמו לראות עד כמה שלם ליבו ברצונות וכיסופים עם השי"ת, והאם מעשיו עולים בקנה אחד עם הידיעות שידוע במוחו ודעתו מגדולת השי"ת. (יו"כ ב')

עבודת התענית

כל הרצונות של האדם הם בנפש, ועל ידי הצום שמונע את רצונו ותאוותו מלאכול הוא מכניע ומדבק את הנפש לרצות רק את השי"ת. ולכן בכל פעם שירגיש את קושי הצום, יעורר את 'נפשו' ברצון להשי"ת, לאמר, אכן אני רוצה רק מה שהשי"ת רוצה, ואני מנדב בצדקה את עצמי ורצוני להיות כרצונו ה'.

◆ **בשורה משמחת!** בעקבות הבידוד בו מצויים חסידי ברכלב, עם כלל השבים מאומן, הגיעה הבשורה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשיין שליט"א המטענינו מדבריו המחכימים בגיליונו זה - זה רבות בשנים, שא"ה יתאפשר השנה להזמין ארבעת המינים שנבחרו בקפידה ע"י הרה"ג שליט"א, ואף לתאם רמת הידור. ניתן לקבלם עם שליח עד לפתח הבית. הכמות מוגבלת! לפרטים והרשמה מראש: 0533144464.

◆ **הופיע!** הספר היקר 'אנחנו טעמנו הטעם הטוב' מבית ארגון 'לטייל בתורתו', בו מובאים מבואות בגדולת תורת רבינו הק'. הספר חולק באומן, וניתן להשיגו בארץ עם השארת פנייה למערכת 'לטייל בתורתו', 046277313 שלווחה 8, השארת פניות למערכת.

◆ **התורה הזמנית:** כמו"כ יצא לאור עולם חוברת 'הדרכה ללומד' על ליקוטי מוהר" תנינא תורה מ', הכוללת מאמרי הדרכה בתוספת ביאור משולב על תורה מ', בצירוף שאלות הכוונה והדרכה. ניתן להשיג בפנייה למערכת 'לטייל בתורתו' במספר הנ"ל.

◆ מפעל 'עיון הנחל' מפרסם כי ניתן להשיג את החוברת העיונית עם שאלות לחידוד ומבחנים על התורה הזמנית - תורה מ' תנינא - המועיל מאוד לחידוד והבנת התורה. לדרכי קבלת החוברת ניתן לפנות להר"ד שמואל אנגל: 0548459260.

י"ל ע"י מנחם עלה לתרופה
בבל עניין או להצטרפות למנינים בדוא"ר
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המערסות נסגרות מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

וְעַל-כֵּן בַּיּוֹם הַכִּיּוּרִים אִמְרִים בְּרִיךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד בְּקוֹל רִם, כִּי אִזְ נִתְגַּלָּה בְּחֵינֵת אִיהָ וְאִזְ הוּא בְּאֵמַת הַכְּנֻעָתָם כִּי מוֹל שְׂתָא אֵית לִיה רְשׁוּ בַר מַיִים הַכְּפוּרִים וְאִזְ נִתְבַּרְרִין כָּל הַעֲוֹנוֹת וְנִתְבַּטְּלִין כָּל הַקְּלָפוֹת וְעַל-כֵּן אִזְ מִפְּרִסְמִין בְּקוֹל רִם בְּרִיךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּהֵינּוּ שְׂקָדְשֵׁתוּ יִתְבַּרְךְ מִבְּרַךְ לְעוֹלָם אֶפְלוּ בְּמַדוּד הַקְּלָפוֹת, כִּי גַם הֵם הָיוּ מְקַבְּלִים חַיִּית מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךְ, כִּי עֲשָׂיו אִין זֵה גָּנְאִי כָּלְל מֵאַחַר שֶׁנִּבְּנֵנוּ עִתָּהּ:

(לקיט' הדבכות ציצית ב, ז)

יהלום

הַתְּשׁוּבָה וְהַכְּפָרָה שֶׁל יוֹם הַכִּיּוּרִים ע"י בְּחֵינֵת אִיהָ, שְׂע"י בְּחֵינָה זֵה יוֹצֵאֵין וְעוֹלֵין מִכָּל הַקְּלָפוֹת וְנִתְבַּרְרִין כָּל הַעֲוֹנוֹת: (לקיט'ה ציצית ב, ה)

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשיין שליט"א מ"צ דביהכ"ס נחלת חן הלכה פסוקה

המשך דיני כפרות

צריך לעשות עוד הפעם כפרות (שער הכולל פמ"ד ב. כף רנה או"ח נט. הגריש"א ביושמוע משה, א עמוד קצט. מב"ל ז, ד. אור לציון ח"ד, ה, ד).

אבל אם כשפתחו את העוף נמצא טריפה, אין חיוב לעשות עוד הפעם (א"א מהדר"ת א. הגריש"א שם. חוט שני י"כ א, ב. אור לציון שם. אמנם בהל"א ה, מחמיר לעשות שוב). אך נכון לעשות שוב על כסף (מב"ל שם).

טו. צריך לתת את העוף לפני, אך אם העני יתבייש בכך, או שיכביד עליו בנתינת עוף בלתי מוכשר, או שיקשה עליו להחזיק הרבה עופות בבית, עדיף לתת לו כסף כמו שעולה עוף שחוט ומוכשר, ואין צריך לתת כמו שעולה חי עם השחיטה (ראה: רמ"א ומשנ"ב ה-ו. כף החיים כט. וגם לפי הקבלה יש ענין שכל אחד יאכל בעצמו הכפרה). והיינו מי שהיכולת בידו לתת סכום כזה (שם). ואם לא, יתן לפני ערכו, העני בח"י פרוטות והעשיר בח"י מעות גדולים (ארחות רבינו שם, ג).

ואין לתת הכסף מכספי מעשר (שם). ונראה מי שדרכו שאין עושה לכל אחד כפרה בפני עצמו, יכול לקחת מכספי מעשר כדי שיהיה לכל אחד תרנגול בפני עצמו, אבל בתנאי שאכן יתנו את העוף או שוויו לעניים ממש. אבל מי שמנהגו בכל שנה לעשות לכל אחד כפרה בפני עצמו, אין להשתמש מכספי מעשר לזה (כי דבר שבחובה א"א לתת ממעשר כספים, ומי שנהג כן תדיר הוא בחובה).

טז. זורקים בני מעיהם של התרנגולים במקום שהעופות יכולים לקחת משם (רמ"א). וכיום אין נזהרים בזה (ראה ארחות רבינו ה. הליכות אב"י ט).

ומפחדת להחזיק את התרנגולת, יכולה רק לגעת בתרנגולת, ולומר הנוסח (מקדש ישראל רב, כי עפ"י האריז"ל א"צ לסבב, וגם בסידור הרב לא הזכיר הסיכוב. ונראה לי שאם גם אינה מסוגלת לענת, מספיק שתביט עליה). (ד) אבל לעשות כפרות לאדם שלא בפניו, אינו מועיל (הגריש"א באשרי האיש ג פ"ז).

יא. יש להזהר שלא לומר הפסוקים בני אדם וכו', נגד הלולים שמביאים בהם את התרנגולים (בשר"ע עט, ז, ומשנ"ב כה, שולל תרנגולים יש הרבה צואה ויש בו סירחון, ודיוט צואה שאסור למכר דברי קדושה. אך כנגד צואת תרנגולים סתם, מותר. ובר"כ לולים אלו סרוחים המה).

יב. יש להזהר מאוד לא לעמוד עם התרנגולים החיים נגד השוחט, באופן שהתרנגול יכול לראות ששוחטים, כי הוא צער בעלי חיים, וגם יתכן שנעשה טריפה על ידי זה. ולמוכיח לאחרים שלא יעשו כן, תבוא עליו ברכה (ש"ת בית אפרים י"ד כו. הגהות יד אפרים י"ד לו י"ד). ומעניין זה, נראה לי שאין להחזיק את התרנגול ברגליו וראשו למטה, כי הוא צער בעלי חיים.

יג. תרנגול שכבר עשו בו כפרות: י"א שאי אפשר לעשות עמו לאדם אחר, מה שאין כן כשעושים לכמה ביחד בבת אחת, שמותר (הגריש"א בהלכות חב"ח כא הערה 21). וי"א שאפשר לעשות עוד הפעם לאדם אחר (מקדש ישראל, רטא, וכדומכו מהלכשי והמ"א). אך לכל הדיעות אסור למכור תרנגול שכבר עשו בו כפרות מבלי להודיע לקונה (שם).

יד. כפרה שיצאה טריפה: אזי אם השחיטה לא יצאה כהוגן ונעשה 'בליה',

ז. 'מעוברת' עושים כפרות עם תרנגול ותרנגולת, ויש שעושים עם שתי תרנגולות ותרנגול אחד (רמ"א ומשנ"ב ג, שמו העובר זכר או נקבה). ונראה למי שקשה עליו ההוצאה, יכולה להשתתף עם שאר בני הבית פעם אחת עם הנקבות ופעם שניה עם הזכרים (פשוט).

אם יודעים שהעובר היא בת, אין צורך לעשות לה גם עם תרנגול. אלא מספיק תרנגולת אחת לאמא ולעובר, ולדיעה השנייה, שתי תרנגולות (מבית לוי מועדים ז, ב. הגריש"א, הובא בדרשו תרה 10).

אם עדיין לא עברו ארבעים יום מתחילת עיבורה, אינה נחשבת מעוברת לעניינו (מב"ל שם בהגהה ו. מקדש ישראל רג).

ח. כשעושים כפרות לאחר, נכון שיעשה מקודם לעצמו ואחר כך לאחר, אבל אינו מעכב (מטה אפרים תרה, ו). אך עדיף שכל אחד יעשה לעצמו ולא על ידי אחר (מקור חיים, תרה).

ט. אשה. (א) במקור חיים (שם) כתב, שנוהגים שאין אשה עושה כפרה לעצמה [אלא אחר מסבב לה]. אמנם לא יעשה איש לאשה זרה, אלא אם כן אי אפשר באופן אחר. אבל יכול לעשות לכתחילה לאשתו, בתו, ואחותו. (ובמקדש ישראל, רב, מספק אם מותר לאשתו נדה). (ב) אשה [או קטנים] שאינה יכולה בשום אופן לסבול שיסבבו מעל ראשה, יכול אחר להחזיק התרנגולת סמוך לה, והיא תביט עליה, והוא יאמר הנוסח (כן נראה לי, כי הסיכוב אינו מעכב כדלחלק. ומש"כ שהוא יאמר ולא היא, כי מתאים יותר שהמחזיק בעוף יאמר זאת כפתרין וכו').

(ג) אשה שאין לה מי שיעשה לה כפרות,